

Asia: VN/17853/2024/

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi koulumatkatukilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Esitysluonnoksen mukaan koulumatkatukioikeus rajattaisiin 1.8.2025 alkaen koskemaan ainoastaan maksuttomaan koulutukseen oikeutettuja toisen asteen opiskelijoita.

Arvioitu nettosäästö olisi vuonna 2026 noin kahdeksan miljoonaa euroa, kun noin 12 000 opiskelijaa joutuisi jatkossa kattamaan koulumatkoista aiheutuvat kustannukset koulumatkatuen sijaan muilla tavoilla. Lähes 90 prosenttia heistä on ammatillisia opiskelijoita. Suurimmat vaikutukset kohdistuisivat opiskelijoihin, joiden on käytettävä omaa autoa matkoihin.

Tuen menettävistä suurin osa suorittaa jo toista perusopetuksen jälkeistä tutkintoaan, mutta osa heistä voi olla suorittamassa ensimmäistä ammattiin johtavaa tutkintoaan lukion jälkeen. Tällöin toimeentulon edellytykset eivät ole välttämättä yhdenvertaiset muiden toista tutkintoaan suorittavien kanssa.

SLL kannattaa sitä, että koulumatkatukioikeus säilyy kaikilla maksuttoman toisen asteen koulutuksen suorittajilla muuttumattomana. SLL kuitenkin esittää huolensa lukuisista päällekkäisistä opiskelijoihin ja nuoriin kohdistuvista leikkauksista, jotka kasautuvat samoille, heikommassa asemassa oleville ihmisryhmille. Yhteisvaikutuksia nuorten hyvinvointiin, toimeentuloon ja tulevaisuuteen ei ole kyetty riittävällä tavalla arvioimaan Petteri Orpon hallituksen leikkaustoimista päätettäessä.

SLL pitää silti esitettyä koulumatkatukimallia kohtuullisena ottaen huomioon muut esillä olleet vaihtoehdot, joissa olisi esimerkiksi rajattu tukioikeutta sen kalenterivuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelevia lukiolaisia muutos koulumatkatukioikeuteen ei juurikaan koske, sillä opintojen maksuttomuus on voimassa sen kalenterivuoden loppuun saakka, kun nuori täyttää 20 vuotta, ja perustellusta syystä jopa vuoden pidempään. Esitetty muutos helpottaa tuen toimeenpanoa Kelassa, mikä toivottavasti myös selkeyttää tukijärjestelmää nuorille.

Ne opiskelijat, jotka tippuvat koulumatkatuen ulkopuolelle, joutunevat turvautumaan jatkossa yhä useammin toimeentulotukeen. SLL pitää tärkeänä, että tukimahdollisuuksista ja niihin tehtävistä muutoksista viestitään mahdollisimman selkeästi etenkin maahanmuuttajataustaisille ja muutoinkin tuen tarpeessa oleville henkilöille. Huolta tulee pitää myös henkilöistä, jotka joutuvat esimerkiksi terveydellisen syyn vuoksi kouluttautumaan uuteen ammattiin.

Hynönen Iiris
Suomen Lukiolaisten Liitto